

OBSAH

Seznam zkratk	9
Předmluva	11
1. kapitola – Role regulace ve fylogenezi lidského druhu	15
1.1 Cesta k lidské dominanci	16
1.2 „Balíček“ moderního člověka	18
1.3 Spolupráce a její předpoklady	21
1.3.1 Pravidla – svazující osvobození	24
1.3.2 Role symbolů a vizí	29
1.4 Závěr	31
2. kapitola – Funkce a účel práva z přírodovědného pohledu	33
2.1 Právo z pohledu biologické podstaty člověka	34
2.2 Funkce práva	36
2.2.1 Právo jako biologická signalizace	37
2.2.2 Právo jako termodynamický fenomén	41
2.3 Účel práva ve společnosti a jeho biologické limitace	44
2.3.1 Limitace účelu formální	45
2.3.2 Limitace účelu materiální	47
2.3.2.1 Zájmy a jejich projevy jako volní materiální limitace účelu práva	47
2.3.2.2 Motivace a jejich projevy jako mimovolní materiální limitace účelu práva	48
2.4 Závěr	50
3. kapitola – Čím se liší způsobilost člověka „jednat“, způsobilost osoby „právně jednat“ a jaká je funkce svéprávnosti	51
3.1 Právní jednání	53
3.1.1 Co je to „jednání“?	53
3.1.2 V čem spočívá specifikum právního jednání?	54
3.2 Kdo může právně jednat?	57
3.2.1 Otrok jako člověk s rozumem a vůlí, který není osobou	58
3.2.2 Člověk bez rozumu jako nesvéprávná osoba	61
3.3 Svéprávnost jako přičitatelnost rozumu a vůle	63
3.4 Závěr	65

4. kapitola – Systémovost a účel práva	68
4.1 Systémové přístupy k právu	71
4.2 Fragmentace vnitrostátního práva	75
4.3 Široké pojetí systémovosti práva	78
4.4 Závěr	80
5. kapitola – Správnost jako účel práva?	84
5.1 Dvojitá povaha práva	84
5.2 Vznesení nároku na správnost	85
5.2.1 Důsledky nedodržení nároku na správnost	87
5.2.2 Příklad s králem	89
5.2.3 Radbruchova formule	90
5.3 Teze spojení	92
5.3.1 Kritika vznášení nároku na správnost ve vztahu k morálce	94
5.3.2 Pokračování příkladu s králem	96
5.4 Závěr	97
6. kapitola – Právo na prahu postmoderní epochy?	99
6.1 Postmodernismus a/vs. modernita	99
6.2 Nastupuje postmoderní doba a právo?	102
6.3 Krize autority moderního práva	106
6.4 Vracíme se do předmoderní doby?	109
6.5 Předpoklady společenské a právní transformace	111
6.6 Závěr	113
7. kapitola – Judicializace politiky jako nedílná součást demokratických systémů	115
7.1 Příčiny judicializace	118
7.1.1 Legální nadání pravomocí ústavodárcem	118
7.1.2 Dysfunkčnost či oslabení moci zákonodárné a výkonné ...	118
7.1.3 Ztráta schopnosti generovat široký konsenzus	119
7.1.4 Účelové přenesení politické odpovědnosti na soudy	120
7.1.5 Judicializace jako nedílná součást demokratických systémů	121
7.2 Judicializace a její recentní vývoj v ČR	122
7.2.1 Procesní nedostatky nálezu Pl. ÚS 44/17	124
7.2.2 Hmotněprávní rovina nálezu	125
7.2.3 Závěrem k nálezu	127
7.3 Závěrečné slovo k judicializaci politiky	128

8. kapitola – Řádné odůvodnění jako podmínka zákonnosti právního aktu	131
8.1 Předpoklad racionality právního aktu	131
8.2 Odůvodňování jednotlivých druhů právních aktů	133
8.2.1 Odůvodnění normativních aktů	134
8.2.2 Odůvodnění individuálních právních aktů	135
8.3 Potřeba kontroly	136
8.4 Legitimita právních aktů	138
8.5 Opodstatněnost požadavků na odůvodnění právních aktů	140
9. kapitola – Judikatura Ústavního soudu jako hybatel řešení problému dluhové pasti	143
9.1 Nálezací řízení	145
9.1.1 Náklady řízení	145
9.1.2 Hmotněprávní ochrana slabší strany	148
9.1.3 Procesní práva	149
9.2 Exekuční řízení	151
9.3 Závěr	155
10. kapitola – „Vlastnictví zavazuje“ aneb sociální funkce vlastnictví	157
10.1 Historická geneze sociální funkce vlastnictví	157
10.2 Význam zakotvení sociální funkce vlastnictví v čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod	161
10.3 Zákaz zneužití vlastnického práva podle Listiny	164
10.4 Příklady z judikatury	167
10.5 Závěr	170
11. kapitola – Účel práva a jeho meze: příklad ochrany života a zdraví	172
11.1 Nejvyšší dobro jako účel práva	173
11.1.1 Historicko-filosofický exkurs	173
11.1.2 Účel práva a jeho vyjádření ve vybraných formálních a materiálních aspektech soudobého práva	174
11.2 Právo a jeho užití při ochraně zdraví	177
11.2.1 Poznámka k ochraně zdraví prostředky práva	177
11.2.2 Dva druhy života	178
11.2.3 Pandemie COVID-19	180
11.3 Závěr	184

12. kapitola – Legalita a efektivita: právní prostředky boje s pandemií.....	185
12.1 Kolidující principy a hodnoty.....	185
12.2 Nouzový stav.....	186
12.3 Krizová opatření vlády a jejich soudní přezkum.....	189
12.4 Pandemický zákon.....	194
12.5 Možnost efektivity při dodržení legality.....	196
Shrnutí.....	198
Summary.....	205
Literatura.....	212
Judikatura.....	230
O autorech.....	238
Věcný rejstřík.....	242